

Final Project_Individual

(ใบงานเดี่ยว 10 คะแนน)

โจทย์: ให้นักศึกษาวิเคราะห์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ในหัวข้อ

“มรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ กับการอนุรักษ์ ต่อยอดและพัฒนาในอนาคต”

1.ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เลือกคือ

-ภูมิปัญญาผ้าทอตีนจก ศรีสะเกษ

2.ลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่น(อธิบายรายละเอียดโดยสังเขป)

ผ้าทอตีนจกศรีสะเกษ เป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อกันมาของชาวไทพวน ที่มีถิ่นฐานอยู่ที่เมืองเชียงขวาง บ้านพวน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งภายหลังได้มีการอพยพเข้ามาในประเทศไทย เนื่องมาจากการสิ้นเจ้าเมืองของชาวเมืองพวน ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และได้มาตั้งรกรากอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำยม ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย ทั้งยังได้นำเอาวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และความสามารถด้านการทอผ้าขึ้นตีนจกติดตัวมาและมาเผยแพร่ต่อให้กับลูกหลาน กลุ่มคนรุ่นหลังต่อกันจนกลายเป็นคำกล่าวติดปากกันต่อ ๆ มาว่า “หญิงเข็นฝ้าย ชายตีเหล็ก” ซึ่งหมายถึงว่า หญิงสาวชาวไทพวนนั้นได้สืบทอดความสามารถด้านการทอผ้า และนำความสามารถนั้นมาสร้างสรรค์เป็นงานหัตถกรรมอันงดงามหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะ “การจกผ้า” ทำให้ บ้านหาดเสี้ยว อำเภอศรีสะเกษ กลายเป็นแหล่งวัฒนธรรมการทอ “ผ้าตีนจกศรีสะเกษ” ที่รู้จักกันเรื่อยมา

ผ้าที่เป็นภูมิปัญญาถ่ายทอดกันมาจากบรรพบุรุษที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก คือ ลวดลายของผ้าขึ้นตีนจกของบ้านหาดเสี้ยวมีทั้งหมด ๙ ลาย คือ ๑.ลายสี่ขอ ๒.ลายแปดขอ ๓.ลายเครือน้อย ๔.ลายเครือกลาง ๕.ลายเครือใหญ่ ๖.ลายน้ำอ่าง ๗.ลายสิบสองหน่วยตัด ๘.ลายมนสิบหก และ ๙.ลายสองท้อง

3.ที่มาและความสำคัญ (วิเคราะห์ปัญหา สถานการณ์ในปัจจุบันท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์)

ในชุมชนทางภาคเหนือ ผ้าทอยังคงมีบทบาทสำคัญทางสังคมและวัฒนธรรม นอกเหนือจากบทบาททางการค้าแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการใช้ในประเพณี พิธีกรรมต่าง ๆ การใช้เป็นเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มในหลายชุมชน แต่โลกในเวลานี้ยุคสมัยได้เปลี่ยนไปมาก การแต่งตัวก็เปลี่ยนไปด้วยเช่นกันกับเด็กรุ่นใหม่ การสวมผ้าทอตีนจกกับคนรุ่นใหม่จึงไม่เป็นที่นิยมมากนักเพราะอาจจะมองว่าดูโบราณไม่ทันสมัย หากเป็นเช่นนั้นต่อไปความงดงามของผ้าทอตีนจกคงมีอาจสืบทอดและส่งต่อไปยังลูกหลานยุคต่อ ๆ ไปเป็นแน่ หากยังคงไม่ได้รับความนิยมนั้น

ผมจึงมีความสนใจที่จะนำมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยนี้มาอนุรักษ์ ต่อยอดและพัฒนา ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อให้ภูมิปัญญาผ้าตีนจก กลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้งในทุกเพศทุกวัย ให้เป็นที่เชิดหน้าชูตาของคนในท้องถิ่น และสืบสานภูมิปัญญาผ้าดี ๆ นี้ไว้ให้คงอยู่กับลูกหลานเราสืบต่อไป

4. วิเคราะห์ภูมิปัญญาที่เลือก

สิ่งที่ดีที่มีอยู่	สิ่งที่ต้องการปรับปรุงพัฒนา
เป็นผ้าทอที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์	ปรับเปลี่ยนลวดลายให้เข้ากับยุคสมัยใหม่
มีหลายลวดลาย	มีลวดลายที่เป็นลายลิมิเต็ด เฉพาะคนนั้นๆ
แต่งกายได้สะดวก	แต่งกายแล้วมีความสุขไม่อึดอัดในทุกอิริยาบถ
ใช้งานได้หลากหลาย	สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลายกับสิ่งต่างๆ
เป็นเครื่องแต่งกายของผู้หญิง	พัฒนาให้สามารถใส่ได้ทุกเพศ
ราคาเป็นที่น่าสนใจ	ราคาที่จับต้องได้ไม่แพงมาก

5. คัดเลือกแนวทางที่ต้องการปรับปรุงพัฒนาในข้อ 4 (เพียง 1 ข้อ) แล้วระบุรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ชื่อโครงการ/ ผลิตภัณฑ์

-หน้ากากผ้าทอตีนจก

5.2 แนวคิด(แรงบันดาลใจในการออกแบบ)/ ลักษณะของโครงการ/ ผลิตภัณฑ์ (ให้อธิบายรายละเอียด)

- สามารถใส่ได้ทุกเพศทุกวัย
- มีลวดลายผ้าทอตีนจกแสดงให้เห็นถึงความงดงามของภูมิปัญญานี้
- หน้ากากผ้าทอที่สามารถพกพาและสวมใส่ได้สะดวก
- มีหน้ากาก 2 ชนิดได้แก่ของเด็ก และผู้ใหญ่

5.3 จุดเด่นโครงการ/ ผลิตภัณฑ์ (ให้อธิบายรายละเอียด)

- เป็นหน้ากากที่สามารถใช้ได้จริงและสามารถใส่ได้อย่างสะดวกสบายไม่อึดอัด
- เป็นหน้ากากที่สามารถใส่ได้ทุกเพศทุกวัย
- เป็นหน้ากากที่มีหลากหลายลวดลายให้เลือกตามแบบที่ชอบ
- เป็นหน้ากากที่มีลวดลายผ้าทอตีนจกแสดงให้เห็นถึงความงดงามของภูมิปัญญานี้
- เป็นหน้ากากที่มีราคาจับต้องได้ไม่แพงจนเกินไป

6. ภาพร่างผลงาน (Sketch Design) แสดงรายละเอียดของโครงการ(สินค้าหรือบริการ องค์ประกอบของชิ้นงาน วิธีการใช้งาน ฯลฯ) สามารถวาดมือ หรือทำผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หรือตัดแปะหรือถ่ายภาพ หรือวิธีการอื่น ๆที่สามารถสื่อถึงผลงานที่ทำ

7. ข้อมูลอ้างอิง

1. <https://www.museumthailand.com/th/3589/storytelling/%E0%B8%9C%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%AD%E0%B8%95%E0%B8%B5%E0%B8%99%E0%B8%88%E0%B8%81/>

2. <http://www.sathorngoldtextilemuseum.com/thai-phuan-teenjok.html>

3. [http://www.hadsiew.com/customize-](http://www.hadsiew.com/customize-%E0%B8%A0%E0%B8%B9%E0%B8%A1%E0%B8%B4%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%96%E0%B8%B4%E0%B9%88%E0%B8%99-18724-1.html)

[%E0%B8%A0%E0%B8%B9%E0%B8%A1%E0%B8%B4%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%96%E0%B8%B4%E0%B9%88%E0%B8%99-18724-1.html](http://www.hadsiew.com/customize-%E0%B8%A0%E0%B8%B9%E0%B8%A1%E0%B8%B4%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%96%E0%B8%B4%E0%B9%88%E0%B8%99-18724-1.html)

4. [http://sukhothaicraftsandfolkart.com/%E0%B8%9C%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%AD%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%82%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B8%A2/%E0%B8%9C%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%AD%E0%B8%95%E0%B8%B5%E0%B8%99%E0%B8%88%E0%B8%81-](http://sukhothaicraftsandfolkart.com/%E0%B8%9C%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%AD%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%82%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B8%A2/%E0%B8%9C%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%AD%E0%B8%95%E0%B8%B5%E0%B8%99%E0%B8%88%E0%B8%81-%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%A2/)

[%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%A2/](http://sukhothaicraftsandfolkart.com/%E0%B8%9C%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%AD%E0%B8%95%E0%B8%B5%E0%B8%99%E0%B8%88%E0%B8%81-%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%A2/)